

Część	Temat lekcji	Środki dydaktyczne, metody pracy, korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi	Przewidywane osiągnięcia uczniów w zakresie podstawowym	Przewidywane osiągnięcia uczniów w zakresie rozszerzonym
I. Przestrzenne powiązania i wzajemne zależności w systemie człowiek -przyroda -gospodarka (rozdz. 1-5)	1. Warunki życia ludzi w środowisku przyrodniczym. 2. Wpływ działalności człowieka na naturalną równowagę w środowisku. 3. Współpraca międzynarodowa w dziedzinie ochrony środowiska.	<p>Specjalna strona WWW *</p> <p>Ścieżka ekologiczna: Ekonomiczne i społeczne aspekty związków między człowiekiem a środowiskiem.</p> <p>Ścieżka regionalna: Specyfika przyrodnicza społeczna i kulturowa regionu w relacji z innymi regionami.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna elementy składowe środowiska geograficznego, - zna pojęcia: <i>sozologia</i> i <i>antropopresja</i>, - rozumie związki między klimatem, glebą a roślinnością, - rozumie zależności między środowiskiem a człowiekiem, - rozumie znaczenie wody w życiu człowieka, - potrafi wskazać konsekwencje działalności człowieka w środowisku przyrodniczym, - potrafi wskazać obszary zagrożenia ekologicznego, - opisuje różne formy ochrony środowiska, - potrafi wskazać źródła pochodzenia różnych zanieczyszczeń w środowisku, - potrafi wskazać obszary najbardziej przekształconego krajobrazu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna główne cele ochrony środowiska oraz zna terminologię sozologiczną, - zna ważne międzynarodowe organizacje ekologiczne i akty prawne dotyczące środowiska, - rozumie wpływ zjawisk pogody na życie i gospodarkę ludzi, - rozumie związki między środowiskiem a warunkami życia ludzi, - rozumie konieczność racjonalnego korzystania z zasobów przyrody i współpracę międzynarodową do racjonalnego gospodarowania zasobami, - potrafi wskazać przykłady zależności człowieka od środowiska w różnych regionach świata, - potrafi wskazać regiony o optymalnych warunkach życia dla ludzi, - potrafi wymienić skutki wynikające z powiązań elementów środowiska geograficznego, - potrafi grupować źródła zanieczyszczeń ze względu na ich pochodzenie, - proponuje działania mające na celu ochronę przyrody;

II. Przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi (rozdz. 1-6)	Rozwój ludności świata.	Analiza tabel i wykresów demograficznych – realizacja ścieżki czytelniczej i medialnej. Analiza porównawcza informacji zaczerpniętej z różnych źródeł.	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>ekumena, anekumena, subekumena, przyrost naturalny, eksplozja demograficzna</i>, – podaje przykłady naturalnych barier ograniczających życie człowieka, – potrafi analizować tabele, wykresy demograficzne; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna fazy rozwoju liczby ludności na świecie, – ocenia wpływ rozwoju medycyny i techniki na długość życia człowieka, – potrafi przedstawić historyczny rozwój liczby ludności na świecie, potrafi analizować dynamikę wzrostu liczby ludności w 2. połowie XX wieku i prognozować dalszy jej rozwój;
	1. Rozmieszczenie ludności świata. 2. Następstwa nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi.	<p>Specjalna strona WWW *</p> <p>Analiza wykresów obrazujących procesy demograficzne. *</p> <p>Realizacja ścieżki ekologicznej: Wartość środowiska. Korzyści i straty związane z jego eksploatacją.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna czynniki warunkujące osadnictwo człowieka, – rozumie zmiany liczby ludności i koncentracji w ujęciu historycznym, – potrafi wyjaśnić przyczyny zróżnicowanej koncentracji ludności; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna czynniki wpływające w przeszłości i obecnie na gęstość zaludnienia, – rozumie zależność procesów demograficznych od warunków środowiskowych i społecznych;
	1. Rozwój liczby ludności wg kontynentów. 2. Ludność świata w XXI wieku.	<p>Analiza danych statystycznych. Wykresy obrazujące procesy demograficzne. *</p> <p>. Ścieżka ekologiczna: Ekonomiczne i społeczne aspekty związków między człowiekiem a środowiskiem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze informacje na temat demografii wybranego kontynentu, – rozumie wpływ wydarzeń historycznych na zasiedlanie kontynentów, – potrafi przewidzieć skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna kierunki i okresy migracji do lat 90. XX wieku, – potrafi ocenić skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na świecie, – potrafi ocenić społeczne i ekonomiczne skutki migracji;

<p>II. Przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi (7-8)</p>	<p>Podstawowe mierniki demograficzne.</p>	<p>Specjalna strona WWW *</p> <p>Analiza danych statystycznych i graficznych na podstawie roczników statystycznych, diagramów kołowych, wykresów, schematów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna liczbę ludności i gęstość zaludnienia poszczególnych kontynentów, - zna prognozy dotyczące liczby ludności, - rozumie konieczność ograniczenia liczby ludności w regionach biedy, - potrafi wskazać co najmniej dwa przykłady koniecznych zmian na obszarach ekumeny, 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje struktury demograficzne wybranych państw, - potrafi obliczyć przyrost rzeczywisty i naturalny, - różnicuje kraje pod względem przyrostu naturalnego, długości trwania życia, - porównuje struktury wykształcenia i zatrudnienia w wybranych krajach, - prognozuje problemy wynikające ze wzrostu liczby ludności w wybranych krajach,
<p>III. Problemy demograficzne społeczeństw (1-2)</p>	<p>Zróżnicowanie rasowe i etniczne ludności świata.</p>	<p>Różne encyklopedie, roczniki statystyczne *</p> <p>Ścieżka czytelniczo-medialna: Analiza porównawcza wybranej informacji zaczerpniętej z różnych źródeł.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>przyrost naturalny, stopa urodzeń, stopa zgonów,</i> - zna pojęcia: <i>rasa i grupa etniczna,</i> - potrafi wymienić rasy główne i pośrednie, - zna pojęcia: <i>Mulat, Kreol, Metys, koloredzi;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi omawiać dynamikę procesów demograficznych, - potrafi analizować podstawowe zagadnienia związane z demografią, - zna przyczyny zmian demograficznych, jakie zaszły po II wojnie światowej w wybranych krajach świata, - rozumie regionalne zróżnicowanie procesów demograficznych, - potrafi charakteryzować podstawowe zagadnienia demograficzne na świecie w ujęciu globalnym, - potrafi przedstawiać warunki bytowe ludności i ich zróżnicowanie przestrzenne,

III. Problemy demograficzne społeczeństw (3-7)	1. Najważniejsze języki świata. 2. Religie we współczesnym świecie.	„Wielka encyklopedia geografii świata” t.14 („Języki świata”) i t.15 („Religie świata. Szlaki pielgrzymkowe”) * Ścieżka regionalna: Przeszłość regionu, jego dziedzictwo kulturowe.	<ul style="list-style-type: none"> – zna główne języki Europy, – potrafi podać przykłady języków należących do różnych rodzin, – wymienia główne systemy religii monoteistycznych i politeistycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi omawiać zróżnicowanie etniczne, językowe i religijne ludności na świecie, – potrafi rozróżniać systemy religijne świata;
	Fazy rozwoju demograficznego.	Ścieżka czytelniczo-medialna: Tradycyjne i nowoczesne źródła informacji. Analiza wykresów i źródeł tekstowych.	<ul style="list-style-type: none"> – zna główne modele reprodukcji demograficznej, – potrafi przedstawić fazy rozwoju demograficznego, – umie interpretować materiały statystyczne dotyczące demografii, – potrafi przedstawiać historyczne ujęcie rozwoju liczby ludności świata; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi charakteryzować podstawowe procesy demograficzne w ujęciu regionalnym, – potrafi analizować zagadnienia demograficzne w wybranych krajach świata, – potrafi oceniać następstwa różnorodnych procesów ludnościowych w kraju, – potrafi odczytywać i objaśniać informacje zawarte w piramidzie wieku;
	1. Uchodźstwo polityczne, religijne i ekologiczne na świecie. 2. Współczesne migracje zarobkowe.	Ścieżka czytelniczo-medialna: Tradycyjne i nowoczesne źródła informacji. Analiza wykresów i źródeł tekstowych.	<ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze kierunki migracji na świecie, – potrafi klasyfikować migracje ze względu na ich przyczynę; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi omówić przyczyny migracji zarobkowych na świecie, – rozumie pojęcia: <i>uchodźstwo ekologiczne, polityczne, religijne</i>;

III. Problemy demograficzne społeczeństw (8-10)	1. Aktywność zawodowa ludności świata. 2. Problem bezrobocia na świecie.	WEGŚ, t. 12 „Ludność świata” * Analiza mierników demograficznych.	– zna główne sektory gospodarki, – zna przedziały wieku przedprodukcyjnego, produkcyjnego i poprodukcyjnego,	– potrafi omawiać zróżnicowanie w zatrudnieniu w wybranych krajach Europy i świata, – potrafi krytycznie ustosunkować się do problemu bezrobocia, – rozumie znaczenie sektora usług we współczesnym świecie;
	Mniejszości narodowe i etniczne na poszczególnych kontynentach.	WEGŚ, t. 18 „Świat grup etnicznych” * Ścieżka europejska: Europejskie problemy społeczne i sposoby ich rozwiązywania.	– zna pojęcia: <i>mniejszość narodowa</i> i <i>etniczna</i> , – zna największe pod względem liczebności mniejszości narodowe w Polsce;	– potrafi podać przykłady mniejszości etnicznych na świecie, rozumie przyczyny istnienia mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i na świecie;
IV. Przekształcenia sieci osadniczej wiejskiej i miejskiej na świecie (1-5) i (7-8)	Rozwój urbanizacji na przestrzeni dziejów.	WEGŚ, t. 12 „Ludność świata”, t. 16 „Gospodarka współczesnego świata”, t. 19 „Osadnictwo”	– zna podstawowe czynniki miastotwórcze, – zna historyczne uwarunkowania osadnictwa w różnych regionach świata;	– potrafi podać przykłady miast o różnorodnych czynnikach lokalizacji, – potrafi wskazywać przyczyny lokalizacji wybranych jednostek osadniczych,
	Typy osadnictwa wiejskiego.	WEGŚ, t. 19 „Osadnictwo”	– zna typy osadnictwa wiejskiego;	– potrafi odróżnić jednostki osadnictwa wiejskiego na różnych kontynentach;
	1. Zespoły miejskie na świecie. 2. Wielkie miasta świata i ich problemy.	Specjalna strona WWW * WEGŚ, t.19 „Osadnictwo” * Ścieżka europejska: Europejskie problemy społeczne i sposoby ich rozwiązywania.	– zna podstawowe typy zespołów miejskich na świecie, – zna pozytywne i negatywne skutki życia w wielkim mieście;	– potrafi opisywać funkcjonalne dzielnice wybranych metropolii świata, – potrafi proponować rozwiązania łagodzenia negatywnych skutków wynikających z procesów urbanizacji, – wyjaśnia różnorodne skutki życia w wielkich miastach;

IV. Przekształcenia sieci wiejskiej i miejskiej na świecie (6)	Współczesne procesy urbanizacyjne na świecie.		<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia podstawowe procesy urbanizacyjne na świecie, - potrafi przedstawić odrębność założeń urbanistycznych jednostek osadniczych na różnych kontynentach; 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi identyfikować regionalne procesy urbanizacyjne, - potrafi rozróżnić regionalne typy miast, - potrafi porównywać odrębność założeń urbanistycznych na różnych kontynentach;
V. Świat w fazie przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych (1)	Mierniki poziomu gospodarczego.	Analiza wykresów i danych statystycznych.	<ul style="list-style-type: none"> - zna podstawowe mierniki poziomu gospodarczego, - lokalizuje na mapie kraje najbogatsze i najbiedniejsze; 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje podstawowe mierniki poziomu gospodarczego, - zna i wyjaśnia stosowanie współczynnika HDI;

V. Świat w fazie przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych (2-3, 16-17)	Gospodarczy podział świata .	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>np. WEGŚ, t.16 „Gospodarka współczesnego świata” *</p> <p>Ścieżka czytelnicza i medialna: Globalizacja życia. Cywilizacja informacyjna. Analiza mierników statystycznych i graficznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna i wymienia główne cechy międzynarodowej wymiany handlowej, – wskazuje na mapie świata obszary o zróżnicowanym stopniu rozwoju gospodarczego, – zna pojęcia: <i>międzynarodowy podział pracy, bogata północ, biedne południe</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi dokonywać podziału świata według stopnia rozwoju gospodarczego, – potrafi objaśnić główne cechy międzynarodowej wymiany handlowej, – analizuje rozwój gospodarczy wybranego rejonu świata, – objaśnia znaczenie międzynarodowego podziału pracy, – potrafi zakwalifikować dane państwo pod względem poziomu rozwoju, – potrafi analizować materiał źródłowy na temat problemów lokalnych w danych krajach, – przedstawia własne sądy i opinie na temat zróżnicowania przestrzennego zagospodarowania świata, – uzasadnia różnice w rozwoju przemysłu w poszczególnych regionach świata;
	<p>1. Polityczny podział świata.</p> <p>2. Nowe państwa na mapie świata.</p>	<p>„Atlas geograficzny świata”, Wyd. KURPISZ, 2003 (tu: „Przegląd państw świata”) *</p> <p>Dyskusja panelowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna sytuację polityczną w nowo powstałych krajach, – zna bieżące zmiany na politycznej mapie świata, – wskazuje na mapie nowo powstałe państwa, – podaje przykłady integracji i secesji państw; 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia sytuację polityczną w nowo powstałych krajach, – rozumie skutki i zagrożenia wynikające z procesów państwowotwórczych, – potrafi interpretować bieżące zmiany na mapie politycznej świata, – wyjaśnia historyczną genezę nowych państw Europy, – potrafi chronologicznie wymieniać dokonane przemiany na kontynencie, – potrafi porównywać obecną sytuację w dwóch ewoluujących krajach Europy;

V. Świat w fazie przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych (4-6, 19)	Naturalne warunki rozwoju rolnictwa na poszczególnych kontynentach.	Specjalna strona WWW * WEGŚ, t. 11 „Rolnictwo i leśnictwo”. * Ścieżka ekologiczna: Intensyfikacja produkcji rolnej i związane z nią zagrożenia. Rolnictwo ekologiczne.	– zna podstawowe uwarunkowania rozwoju rolnictwa, – wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa;	– potrafi wskazywać na mapie obszary o różnym poziomie rozwoju rolnictwa, – wyjaśnia regionalne zróżnicowanie warunków rozwoju rolnictwa;
	Współczesne formy użytkowania ziemi na świecie.	WEGŚ, t. 11 „Rolnictwo i leśnictwo” Analiza danych statystycznych i graficznych.	– zna różne typy rolnictwa, – potrafi opisać wybrany typ rolnictwa na świecie;	– potrafi nazywać główne regiony rolnicze świata i reprezentowany przez nie typ rolnictwa, – podaje przykłady różnych typów gospodarowania na kontynentach;
	1. Rozmieszczenie podstawowych zbóż na świecie. 2. Rośliny cukrodajne i tłuszczodajne na świecie. 3. Rośliny przemysłowe i użytki na świecie. 4. Lasy i gospodarka leśna na świecie.	WEGŚ, t. 11 „Rolnictwo i leśnictwo”. * Ścieżka czytelniczo-medialna: Analiza porównawcza informacji zaczerpniętej z różnych źródeł.	– wskazuje na mapie główne obszary upraw wybranych roślin, – wskazuje na mapie główne regiony rolnicze świata, – zna pojęcie: <i>gospodarka rolna</i> , – wymienia główne użytki, – zna głównych producentów używek;	– rozumie wpływ rolnictwa na złagodzenie problemu głodu w wybranych regionach świata, – potrafi identyfikować na podstawie opisu główne regiony rolnicze świata, – opisuje przestrzenne zróżnicowanie chowu i hodowli zwierząt oraz roślin, – wyjaśnia znaczenie produkcji używek,

V. Świat w fazie przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych (7-9, 20-22)	<p>1. Rola hodowli w różnych częściach świata. 2. Rybołówstwo na świecie.</p>	<p>Falkowski Jan, Kostrowicki Jerzy „ Geografia rolnictwa świata”; WEGŚ, t. 11 „Rolnictwo i leśnictwo” i t. 20 „Polska” * Ścieżka ekologiczna: Problemy bezpieczeństwa biologicznego – inżynieria genetyczna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi lokalizować na mapie najbogatsze łowiska świata, – lokalizuje na mapie główne regiony hodowli na świecie, – zna głównych producentów bydła, trzody chlewnej, owiec, – wymienia kraje o największych połowach morskich; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyjaśnić regionalne zróżnicowanie hodowli na świecie, – opisuje znaczenie hodowli dla wyżywienia ludności świata, – rozumie korzyści płynące z właściwego wykorzystania organicznych i nieorganicznych zasobów morskich, – rozumie konieczność istnienia prawa morskiego, – wyjaśnia rozmieszczenie łowisk oceanicznych,
	<p>1. Eksporterzy i importerzy żywności na świecie. 2. Zróżnicowanie poziomu wyżywienia ludności świata. 3. Obszary nadwyżek i niedoboru żywności na świecie.</p>	<p>WEGŚ, t. 12 „Ludność świata” i t. 20 „Polska”. * Ścieżka prozdrowotna: Zdrowie jako wartość dla człowieka i społeczeństwa. Zasady racjonalnego żywienia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna wpływ rolnictwa na przemysł rolno-spożywczy, – zna przyczyny głodu i możliwości powiększenia produkcji żywności, – potrafi wskazywać na mapie obszary deficytu i nadwyżek żywności na świecie, 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi analizować zależności w rolnictwie i efekty jego gospodarowania, – omawia racjonalność gospodarowania zasobami leśnymi, – rozumie rolę rolnictwa w wyżywieniu ludności kraju, – potrafi proponować możliwości rozwiązania problemu głodu na świecie,
	<p>Występowanie i wydobycie naturalnych kopalin.</p>	<p>WEGŚ, t. 16 „Gospodarka współczesnego świata” * Ścieżka ekologiczna: Wartość środowiska. Korzyści i straty związane z jego eksploatacją.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna i wskazuje na mapie główne centra przemysłowe na świecie, – wskazuje na mapie świata główne zagłębienia surowcowe, z uwzględnieniem surowców energetycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna i rozumie współzależność między występowaniem surowców i ich eksploatacją oraz przetwórstwem, – charakteryzuje główne obszary wydobycia kopalin na świecie;

V. Świat w fazie przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych (10-12, 23-27)	1. Światowe tendencje w gospodarowaniu źródłami energii. 2. Producenci wybranych wyrobów przemysłowych.	Specjalna strona WWW WEGŚ, t. 16 „Gospodarka współczesnego świata” * Ścieżka ekologiczna: Ekonomiczne i społeczne aspekty związków między człowiekiem a środowiskiem. Korzyści i straty związane z jego eksploatacją. Zasoby odnawialne i nieodnawialne.	– zna pojęcia: <i>surowce odnawialne, surowce nieodnawialne, niekonwencjonalne źródła energii, paliwa alternatywne, bilans energetyczny</i> , – wymienia surowce energetyczne i alternatywne źródła energii, – wymienia głównych producentów surowców paliwowych i energii na świecie;	– wyjaśnia konieczność racjonalnej gospodarki surowcami nieodnawialnymi, – rozumie rolę niekonwencjonalnych źródeł energii, – rozumie znaczenie surowców nieodnawialnych w gospodarce człowieka, – rozumie konieczność poszukiwania nowych surowców energetycznych, – zna bilans energetyczny wybranych państw świata, – wymienia przyczyny i skutki zmian w strukturze bilansu energetycznego świata;
	Wybrane regiony przemysłowe świata.	WEGŚ, t. 16 „Gospodarka współczesnego świata”	– lokalizuje na mapie wybrane regiony przemysłowe świata, – zna głównych producentów wybranych wyrobów przemysłowych,	– opisuje przestrzenne zróżnicowanie produkcji przemysłowej świata, – określa możliwości wykorzystania wybranych regionów przemysłowych świata,
	Przemysły zaawansowanych technologii.	Specjalna strona WWW WEGŚ, t.16 „Gospodarka współczesnego świata” * Ścieżka ekologiczna: Współczesny system gospodarki światowej i jego wpływ na degradację środowiska.	– zna pojęcia: <i>przemysł zaawansowanej technologii, technopolia, park naukowy, park technologiczny</i> , – wymienia najważniejsze technopolie świata;	– rozumie rosnące znaczenie przemysłów zaawansowanych technologii, – objaśnia przyczyny rozwoju technopolii na świecie, – przedstawia własne sądy na temat możliwości rozwoju technopolii w Polsce,

V. Świat w fazie przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych (13-15, 28-29)	1. Rodzaje i ekonomika transportu. 2. Systemy transportowe wg kontynentów.	Specjalna strona WWW Słownik pojęć geograficznych”, t. 1 i t. 2 Wyd. KURPISZ, 2001	– zna pojęcia: <i>komunikacja, transport, łączność, transport specjalny i przesyłowy</i> , – zna podział środków transportu;	– rozumie konieczność racjonalizacji transportu, – podaje przykłady zróżnicowania towarów pod względem transportowym, – wyjaśnia zasady ekonomiki transportu we współczesnym świecie;
	Globalizacja działalności gospodarczej.	Specjalna strona WWW „Nasza Europa”, Wyd. eMPI ² , 2002 * Ścieżka czytelnicza i medialna: Globalizacja życia.	– zna i rozumie pojęcie globalizacji, – zna czynniki decydujące o rozwoju współpracy na świecie, – zna globalne problemy gospodarcze;	– zna zasady tworzenia koncernów wielonarodowych, – podaje przykłady koncernów wielonarodowych, – wymienia korzyści i zagrożenia globalizacji;
	Rola usług we współczesnym świecie.	Specjalna strona WWW WEGŚ, t.16 „Gospodarka współczesnego świata”	– zna pojęcia: <i>usługi materialne, usługi niematerialne</i> , – podaje przykłady różnorodnych usług;	– rozumie znaczenie rozwoju usług niematerialnych we wzroście gospodarczym kraju, – potrafi klasyfikować sektor usług materialnych i niematerialnych;
	Technologie telekomunikacyjne i ich wpływ na rozwój gospodarczy świata.	Specjalna strona WWW WEGŚ, t.16 „Gospodarka współczesnego świata”. * Ścieżka czytelnicza i medialna: Globalizacja życia. Cywilizacja informacyjna.	– zna pojęcia: <i>satelita telekomunikacyjny, satelita geostacjonarny</i> , – rozumie znaczenie komunikacji satelitarnej we współczesnym świecie;	– potrafi podać przykłady najnowszych technologii w komunikacji, – wymienia główne koncerny produkujące sprzęt telekomunikacyjny, – wyjaśnia znaczenie telekomunikacji satelitarnej dla rozwoju gospodarczego świata;

<p>V. Świat w fazie przemian społecznych, ekonomicznych i politycznych (30)</p>	<p>Obszary atrakcyjne turystycznie na świecie.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t.15 „Religie świata. Szlaki pielgrzymkowe” *</p> <p>Ścieżka ekologiczna: Problemy polityki ekologicznej państwa. Ścieżka regionalna: Promocja regionu w kraju i za granicą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna różne rodzaje turystyki, – zna kryteria różnicujące typy turystyki, – lokalizuje na mapie regiony o największej atrakcyjności turystycznej; 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie: <i>atrakcyjność turystyczna</i>, – potrafi omawiać wybrane regiony turystyczne świata, – podaje przykłady państw, dla których turystyka jest źródłem znaczących dochodów, – uzasadnia, że turystyka jest dochodowym działem gospodarki,
<p>VI. Konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno-ekonomiczne świata w XXI wieku (1, 3, 5)</p>	<p>Obszary występowania konfliktów politycznych i społecznych na świecie.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t. 18 „Świat grup etnicznych” i t. 19 „Osadnictwo” *</p> <p>Analiza różnych źródeł informacji.</p> <p>Opracowanie autorskiego reportażu o trwającym konflikcie zbrojnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi podawać przykłady rejonów świata objętych konfliktami zbrojnymi, – umie lokalizować na mapie rejony konfliktów zbrojnych; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przebieg wybranego konfliktu na świecie, – różnicuje konflikty polityczne, społeczne, religijne, – podaje przykłady konfliktów o zróżnicowanych przyczynach, – potrafi nazwać główne bariery uniemożliwiające rozwiązywanie światowych konfliktów;

VI. Konflikty zbrojne i inne zagrożenia społ.- -ekonomiczne świata w XXI wieku (2, 4).	Rola organizacji międzynarodowych w rozwiązywaniu konfliktów na świecie.	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>„Nasza Europa”, Wyd. eMPI², 2002 WEGŚ, t. 20 „Polska”, Wyd. KURPISZ *</p> <p>Ścieżka europejska: Prawo i obowiązki obywatelskie, obywatelski wymiar procesu integracji europejskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze organizacje międzynarodowe, – zna zadania najważniejszych organizacji międzynarodowych, – zna znaczenie wybranych organizacji międzynarodowych w rozwiązywaniu różnorodnych konfliktów na świecie; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podejmowane działania w ramach międzynarodowego zwalczania zagrożeń ogólnościatowych (np. AIDS), – podaje przykłady międzynarodowej współpracy w zwalczaniu terroryzmu, – rozumie i wyjaśnia ponadnarodowy charakter ONZ;
	Zagrożenia społeczno- -ekologiczne XXI wieku.	<p>„Nasza Europa”, WEGŚ, t. 12, 18 *</p> <p>Ścieżka ekologiczna: Problemy polityki ekologicznej państwa. Zagrożenia cywilizacyjne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna potencjalne zagrożenia społeczno- -ekonomiczne, – potrafi omówić wybrany przykład zagrożenia na świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać zagrożenia społeczno-ekonomiczne istniejące na świecie, – rozumie konieczność współpracy międzynarodowej w dziedzinie zwalczania ogólnościatowych zagrożeń (AIDS, terroryzm, narkomania).

KLASA III

Dział	Temat lekcji	Środki dydaktyczne, metody pracy, korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi	Przewidywane osiągnięcia uczniów w zakresie podstawowym	Przewidywane osiągnięcia uczniów w zakresie rozszerzonym
I. Środowisko przyrodnicze Polski (1-2)	<p>1. Położenie geograficzne i matematyczne Polski. 2. Obszar i granice Polski.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>„Nasza Europa”</p> <p style="text-align: center;">*</p> <p>Ścieżka europejska: 1. Polska i jej sąsiedzi. 2. Polska w regionie Europy Środkowej i Bałtyku. 3. Unijne standardy w zakresie ochrony przyrody.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna wielkość obszaru, – wymienia zmiany w kształtowaniu się obszaru Polski na tle dziejów historycznych, – zna fakty historyczne na temat lokowania państwa polskiego, – zlokalizuje Polskę w Europie i podaje podstawowe właściwości dotyczące lokalizacji kraju w środku Europy, – zna wiodące cechy położenia kraju, – zna i lokalizuje na mapie kraje sąsiadujące z Polską; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie ekonomiczne geopolitycznego położenia Polski w Europie, – podaje przykłady korzyści wynikających z geograficznego położenia Polski, – potrafi ocenić położenie Polski w Europie, – potrafi określić położenie geograficzne Polski na różnych mapach, – potrafi ocenić wielkość obszaru Polski w porównaniu z wybranymi państwami kontynentu, – potrafi graficznie obrazować wybrane zagadnienia związane z położeniem Polski w Europie Środkowej;
	<p>Rzeźba Polski na tle budowy geologicznej.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>Ścieżka czytelnicza i medialna: Tradycyjne i nowoczesne źródła informacji. Mapy tematyczne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna przebieg struktur i jednostek tektonicznych w podłożu geologicznym Polski, – wskazuje na mapie granice między głównymi strukturami tektonicznymi, – zna pojęcia: <i>linia T-T</i>, <i>zapadlisko</i>, <i>monoklina</i>, <i>obniżenie tektoniczne</i>, – zna etapy zlodowceń czwartorzędowych w Polsce, – wskazuje na mapie maksymalny zasięg zlodowacenia, – zna przykłady form polodowcowych z Polski; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wymienić wydarzenia geologiczne na terenie Polski z poszczególnych er w dziejach, – wyjaśnia związki między wydarzeniami geologicznymi a pochodzeniem surowców naturalnych, – rozumie znaczenie budowy geologicznej podłoża Polski dla jej rozwoju gospodarczego, – charakteryzuje rzeźbę staroglacjalną i młodoglacjalną, – potrafi wymienić możliwości wykorzystania gospodarczego form polodowcowych;

<p>I. Środowisko przyrodnicze Polski (3). II Tendencje rozwojowe współczesnej gospodarki Polski (16)</p>	<p>1. Klimat Polski. 2. Lesistość w Polsce. 3. Ochrona przyrody w Polsce.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t. 5 „Pogoda i klimat Ziemi”, t. 11 „Rolnictwo i leśnictwo”, t. 20 „Polska”, różne mapy i roczniki *</p> <p>Analiza map i źródeł statystyczno-graficznych.</p> <p>Ścieżka ekologiczna: Sposoby ochrony różnorodności biologicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna wiodące cechy klimatu Polski, – lokalizuje na mapie masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce, – zna pojęcie: <i>fenologiczne pory roku</i>, – lokalizuje na mapie główne zespoły naturalnej roślinności potencjalnej w Polsce, – zna główne funkcje lasów, – podaje przykłady wykorzystania lasów w najbliższej okolicy, – rozumie znaczenie lasów dla gospodarki narodowej, – rozumie konieczność i zna konsekwencje rozwoju przemysłu drzewno-papierniczego; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi scharakteryzować przejściowość klimatu Polski, – podaje cechy klimatu kontynentalnego i morskiego, – rozumie związki między klimatem Polski a występowaniem sezonowych powodzi, – objaśnia pochodzenie różnorodności zespołów roślinnych, – zna i lokalizuje na mapie największe zespoły leśne w Polsce, – potrafi porównać stopień lesistości kraju z innymi państwami Europy, – charakteryzuje stan lasów w Polsce, – proponuje działania chroniące lasy, rozumie i wyjaśnia przyczyny aktualnego stanu lasów w Polsce;
<p>I. Środowisko przyrodnicze Polski (4)</p>	<p>1. Wody powierzchniowe Polski. 2. Morze Bałtyckie.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>Mapa Polski, WEGŚ, t. 20 „Polska” *</p> <p>Analiza map, źródeł tekstowych, graficznych i statystycznych. *</p> <p>Ścieżka europejska: Polska w rejonie Europy Środkowej i Bałtyku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie rzeki, jeziora i kanały śródlądowe, – wskazuje główne trasy żeglugi śródlądowej w Polsce, – zna przyczyny występowania powodzi w Polsce, – lokalizuje na mapie obszary nadwyżek i deficytów wody, – wymienia źródła zanieczyszczenia wód Bałtyku, – zna organizacje zajmujące się ochroną środowiska w Polsce, – wymienia założenia ochrony środowiska w Polsce, – lokalizuje na mapie parki narodowe; 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy konieczność rozwiązywania problemów wodnych Polski, – potrafi omawiać problemy wodne Polski, – potrafi omawiać zasięg „powodzi stulecia”, – wyjaśnia znaczenie transportu śródlądowego dla gospodarki kraju, – wyjaśnia przyczyny nadwyżek i deficytów wody, – rozumie znaczenie ekokonwersji dla ochrony wód Bałtyku, – podaje przykłady form ochrony przyrody w Polsce i najbliższej okolicy, – wyjaśnia warunki istnienia różnorodnych form ochrony przyrody w Polsce;

I. Środowisko przyrodnicze Polski (5-6, 10)	Gleby w Polsce i ich przydatność rolnicza.	WEGŚ, t. 11 „Rolnictwo i leśnictwo” * Ścieżka ekologiczna: Intensyfikacja produkcji rolnej i związane z nią zagrożenia.	<ul style="list-style-type: none"> – zna podstawowe typy gleb Polski, – lokalizuje na mapie gleby o najlepszej przydatności rolniczej, – rozumie pojęcia: <i>żyźność gleby</i>, <i>urodzajność gleby</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna efekty oddziaływania człowieka na środowisko najbliższej okolicy, – wskazuje przykłady dewastacji środowiska w Polsce (w tym gleb), – podaje przykłady dewastacji środowiska we własnym regionie (w tym gleb), – potrafi zaobserwować zjawisko degradacji gleb w najbliższej okolicy, – proponuje działania zmierzające do racjonalnego wykorzystania gleb;
	Krainy geograficzne Polski.	Specjalna strona WWW * Ścieżka regionalna: Specyfika przyrodnicza regionu w relacji z innymi regionami Polski	<ul style="list-style-type: none"> – zna i lokalizuje na mapie poszczególne krainy geograficzne Polski, – zna zasadnicze cechy fizycznogeograficzne każdej z krain geograficznych, – podaje główne czynniki rzeźbotwórcze w wybranych krainach geograficznych; 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny różnorodności warunków naturalnych wybranych krain geograficznych, – wskazuje regiony geograficzne i historyczne kraju na mapach;

II. Tendencje rozwojowe współczesnej gospodarki Polski (1-3, 11-15)	<p>1. Rozwój i rozmieszczenie ludności w Polsce. 2. Struktura demograficzna ludności Polski.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t.12 „Ludność świata” t. 20 „Polska”. *</p> <p>Analiza map, źródeł tekstowych, graficznych i statystycznych. Ścieżka regionalna: Specyfika społeczna i kulturowa regionu w relacji z innymi regionami Polski i Europy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna podstawowe wielkości charakteryzujące ludność Polski, – zna strukturę wiekową ludności Polski, – wskazuje na mapie obszary o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia, – zna historyczne zmiany terytorium i liczby ludności Polski, – zna podziały administracyjne Polski po II wojnie światowej, – opisuje współczesny podział administracyjny Polski; – potrafi opisać strukturę demograficzną Polski, – lokalizuje na mapie Polski obszary zamieszkałe przez mniejszości narodowe, – wskazuje na mapie główne skupiska Polonii, – podaje przyczyny migracji historycznych i współczesnych; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności Polski, – wyjaśnia historyczne zmiany terytorium kraju, – objaśnia zasady funkcjonowania współczesnego podziału administracyjnego Polski; – rozumie znaczenie ludności w wieku produkcyjnym dla rozwoju gospodarczego kraju, – wymienia kierunki współczesnych migracji Polaków, – wyjaśnia przyczyny migracji historycznych i współczesnych, – potrafi porównać warunki bytowe Polonii w krajach rozwiniętych i rozwijających się;
	<p>1. Przemiany sieci osadniczej w Polsce. 2. Charakterystyka wybranych miast Polski.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t. 19 „Osadnictwo” i t. 20 „Polska” *</p> <p>Ścieżka ekologiczna: Problemy polityki ekologicznej Polski. Źródła statystyczne i kartograficzne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna zasady rozwoju miast w różnych okresach historycznych Polski, – podaje przykłady typów osadnictwa wiejskiego w Polsce, – lokalizuje na mapie zespoły miejskie i miasta o dużym znaczeniu regionalnym, – lokalizuje na mapie miasta powstałe po II wojnie światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia historyczny proces rozwoju własnej miejscowości, – podaje przykłady proponowanych rozwiązań w planie rozwoju wybranego miasta w Polsce, – omawia strategię rozwoju własnej miejscowości, – przedstawia propozycje zagospodarowania własnego regionu, – omawia zalety i wady życia w zespołach miejskich, – potrafi scharakteryzować pod względem urbanistycznym i funkcjonalnym wybrane miasta Polski;

<p>II. Tendencje rozwojowe współczesnej gospodarki Polski (4-5) III. Polska w Europie i na świecie (1-2)</p>	<p>1. Rolnicze użytkowanie ziemi w Polsce. 2. Produkcja roślinna i zwierzęca w Polsce.</p>	<p>WEGŚ, t. 11 „Rolnictwo i leśnictwo” *</p> <p>Ścieżka ekologiczna: Intensyfikacja produkcji rolnej i związane z nią zagrożenia. Rolnictwo ekologiczne.</p> <p>Analiza źródeł tekstowych, graficznych i statystycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce, – rozumie znaczenie rolnictwa dla gospodarki kraju, – podaje przykłady osiągnięć rolniczych kraju i własnego regionu, – potrafi wskazywać na mapie główne regiony rolnicze kraju, – zna pojęcia: <i>plony</i> i <i>zbiory w rolnictwie</i>, – zna główne kierunki rozwoju polskiego rolnictwa i wybranych krajów Europy i świata, – lokalizuje na mapie obszary upraw podstawowych zbóż w Polsce i w wybranych krajach Europy i świata, – zna wielkość produkcji roślinnej w kraju i w wybranych krajach Europy i świata, – zna wielkość produkcji zwierzęcej w kraju i w wybranych krajach Europy oraz świata, – lokalizuje na mapie główne obszary hodowli w Polsce i w wybranych krajach Europy oraz świata, – rozumie znaczenie rozwoju rolnictwa dla gospodarki kraju, – lokalizuje na mapie główne obszary upraw i hodowli; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi przedstawić obecny poziom rozwoju rolnictwa polskiego, – krytycznie ocenia poziom rolnictwa, znając czynniki warunkujące jego rozwój, – zna i opisuje użytkowanie rolnicze ziemi w Polsce, – zna strukturę własnościową i agrarną gospodarstw rolnych, – opisuje znaczenie rolnictwa dla rozwoju gospodarczego danego kraju, – potrafi umiejscowić Polskę w rolniczej problematyce ogólnoeuropejskiej i światowej, – potrafi omawiać produkcję roślinną na podstawie danych statystycznych, – potrafi analizować i interpretować mapy oraz dane statystyczne dotyczące produkcji roślinnej Polski oraz wybranych krajów Europy i świata, – potrafi omawiać produkcję zwierzęcą polskiego rolnictwa na podstawie danych statystycznych, – potrafi porównać produkcję zwierzęcą rolnictwa Polski i wybranych krajów Europy i świata, – wymienia główne regiony rolnicze kraju, – opisuje znaczenie gospodarki hodowlanej dla żywienia ludności Polski, – charakteryzuje produkcję roślinną Polski;
--	--	--	---	--

II. Tendencje rozwojowe współczesnej gospodarki Polski (6-8).	<p>1. Występowanie i wydobywanie bogactw mineralnych w Polsce.</p> <p>2. Zmiany strukturalne polskiego przemysłu na przełomie XX i XXI wieku.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t.20 „Polska” *</p> <p>Ścieżka ekologiczna: 1. Zagrożenia cywilizacyjne związane z energetyką konwencjonalną. 2. Odnawialne źródła energii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie główne obszary występowania i wydobycia surowców naturalnych, – dokonuje klasyfikacji polskich bogactw mineralnych pod względem ich wykorzystania gospodarczego; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna przemysłowe zastosowanie surowców skalnych Polski, – potrafi wyjaśnić znaczenie głównych surowców skalnych dla gospodarki kraju;
	<p>1. Czynniki lokalizacji i rozmieszczenie przemysłu w Polsce.</p> <p>2. Transformacje polskich okręgów przemysłowych.</p>	<p>WEGŚ, t. 20 „Polska”. *</p> <p>Ścieżka czytelnicza i medialna: Analiza porównawcza informacji zaczerpniętej z różnych źródeł.</p> <p>Ścieżka regionalna: Perspektywy i szanse rozwoju regionu we współpracy krajowej i międzynarodowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi lokalizować na mapie główne okręgi przemysłowe, – potrafi wymienić czynniki lokalizacji przemysłu, – zna czynniki lokalizacji wybranych okręgów przemysłowych, – wymienia główne działy gospodarki narodowej Polski, – stosuje praktycznie prawidłową terminologię ekonomiczną, – zna pojęcia: <i>restrukturyzacja</i>, <i>reprivatyzacja</i>, – zna zasadnicze cechy gospodarki narodowej, – zna aktualną strukturę gospodarki kraju; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi ocenić jakość i wielkość produkcji przemysłowej, – rozumie negatywny wpływ przemysłu na środowisko, – zna etapy rozwoju przemysłu Polski w ujęciu historycznym, – przedstawia współczesne tendencje rozwoju przemysłowego Polski, – potrafi opisać przemiany w przemyśle wynikające z gospodarki wolnorynkowej, – potrafi opisać przemiany w rolnictwie wynikające z gospodarki wolnorynkowej, – umie syntetyzować posiadaną wiedzę o gospodarce;

II. Tendencje rozwojowe współczesnej gospodarki Polski (9-10, 19-20)	<p>1. Zalety, wady i perspektywy rozwoju transportu w Polsce.</p> <p>2. Wpływ rozwoju łączności na poziom polskiej gospodarki.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t. 20 „Polska”.</p> <p>* Ścieżka regionalna: Perspektywy i szanse rozwoju regionu we współpracy krajowej i międzynarodowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna i wymienia główne inwestycje komunikacyjne w Polsce na przestrzeni ostatnich kilku lat, – rozumie znaczenie funkcjonalności komunikacji dla rozwoju gospodarczego kraju, – zna zalety i wady polskiego transportu, 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice przestrzennego rozmieszczenia i wykorzystania sieci komunikacyjnej, – wskazuje główne węzły komunikacyjne i szlaki transportowe, – potrafi charakteryzować stan polskiej komunikacji (inwestycje), – potrafi porównać poziom rozwoju komunikacji w Polsce z innymi krajami Europy, – ocenia stan komunikacji w Polsce, – wskazuje różnice w przestrzennej organizacji komunikacyjnej kraju w porównaniu z wybranym państwem kontynentu;
	<p>1. Polski handel zagraniczny.</p> <p>2. Struktura geograficzna polskiego handlu zagranicznego.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>WEGŚ, t. 20</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>import, eksport, bilans handlowy, saldo obrotu towarowego, parytet</i>, – zna głównych partnerów handlowych Polski w wymianie zagranicznej, – rozumie znaczenie zagranicznej wymiany towarowej dla gospodarki kraju, 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi charakteryzować strukturę towarową polskiej wymiany handlowej, – potrafi określać geograficzne kierunki rozwoju handlu, – omawia strukturę towarową handlu zagranicznego Polski, – przedstawia propozycje rozwoju handlu zagranicznego Polski, – omawia korzyści płynące z międzynarodowej wymiany towarowej, – opisuje związki między wymianą handlową a poziomem rozwoju gospodarki kraju,

III. Polska w Europie i na świecie (1-4)	1. Polska produkcja rolnicza na tle wybranych krajów świata. 2. Polska produkcja przemysłowa na tle krajów europejskich.	„Nasza Europa”, * Ścieżka europejska: 1. Miejsce Polski w organizacjach europejskich. 2. Polska i Europa Wschodnia. 3. Polska w regionie Europy Środkowej i Bałtyku.	– zna przykłady przedsiębiorstw wielonarodowych w Polsce, – rozumie konieczność zmian strukturalnych w polskim przemyśle, – zna warunki rozwoju technopolii w Polsce;	– potrafi wymienić przedsiębiorstwa wielonarodowe działające w najbliższej okolicy, – potrafi dokonać oceny polskiej produkcji przemysłowej na tle innych państw Europy, – prognozuje dalszy rozwój przedsiębiorstw wielonarodowych w Polsce, – charakteryzuje wybrane warunki rozwoju technopolii w Polsce;
	Udział Polski w organizacjach międzynarodowych.	Specjalna strona WWW WEGŚ, t.20 „Polska”. * Ścieżka ekologiczna: Współpraca międzynarodowa jako warunek osiągnięcia zrównoważonego rozwoju.	– zna organizacje międzynarodowe, do których należy Polska, – zna przykłady współpracy międzynarodowej w celu ochrony wód Bałtyku;	– porównuje rozwój gospodarczy Polski z wybranymi krajami Europy, – potrafi różnicować przestrzenne warunki bytowe ludności Polski, – zna historię rozwoju ochrony środowiska w Polsce, – wskazuje różnice w rozwoju gospodarczym Polski, wybranych krajów Europy i świata;
IV. Euroregiony i miasta (gminy) „bliźniacze” jako przykłady współpracy międzynarodowej... (1)	Cele tworzenia i zadania euroregionów w Polsce.	Specjalna strona WWW „Nasza Europa”	– zna pojęcie: <i>euroregion</i> i jego zadania, – zna cele tworzenia euroregionów;	– rozumie i wyjaśnia ekonomiczną konieczność tworzenia euroregionów,

IV. Euroregiony i miasta (gminy) „bliźniacze” jako przykłady współpracy międzynarodowej na szczeblu regionalnym i lokalnym (2-4)	Charakterystyka euroregionów wzdłuż granic Polski.	<p>„Nasza Europa” *</p> <p>Ścieżka europejska: Charakterystyka wybranych euroregionów na polskim pograniczu.</p> <p>Ścieżka regionalna: 1. Promocja regionu w kraju i za granicą. 2. Specyfika społ., ekon. i kulturowa regionu i jego związki z innymi regionami Polski i Europy. 3. Perspektywy i szanse rozwoju regionu we współpracy krajowej i międzynarodowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna euroregiony na polskim pograniczu, – lokalizuje na mapie euroregiony z polskiego pogranicza; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi charakteryzować wybrany euroregion pod względem fizycznogeograficznym i gospodarczym, – proponuje lokalizację nowego euroregionu na polskim pograniczu, – podaje przykład dziedziny gospodarki mogącej stać się przyczyną rozwoju euroregionu;
	Działalność „bliźniaczych” miast i gmin.	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>mapa Polski, „Nasza Europa”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna przykłady miast „bliźniaczych” Polski i Europy, – lokalizuje na mapie Polski obszary międzynarodowej współpracy (np. strefy wolnocłowe), – rozumie znaczenie euroregionów w procesach integracji z sąsiednimi krajami; 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje działania zmierzające do integracji wybranego obszaru Polski z sąsiednim regionem przygranicznym, – omawia współpracę międzynarodową w skali własnego miasta, gminy, regionu;
V. Uwarunkowania przyr. i kultur. turystyki i rekreacji w Polsce (5)	Ślady polskie na mapie świata.	<p>Encyklopedie *</p> <p>Ścieżka czytelnicza i medialna: Najnowsze techniki informacyjne i ich dostępność.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie polskie nazwy geograficzne, – zna polskich odkrywców, podróżników i badaczy; 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi podać dowody na europejskość Polski i jej związki z krajami nowej Europy w wyniku współpracy w euroregionach, – zna i lokalizuje na mapie trasę „Szlaku bursztynowego”, – zna i lokalizuje na mapie trasę „Szlaku cystersów”;

V. Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe turystyki i rekreacji w Polsce (1-8)	<p>1. Typy turystyki popularnej w Polsce.</p> <p>2. Atrakcyjność turystyczna wybranych regionów Polski.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>Turystyczne portale internetowe *</p> <p>Ścieżka regionalna: 1. Dzieje regionu na tle historii Polski i Europy.</p> <p>2. Promocja regionu w kraju i zagranicą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>turystyka stacjonarna, wycieczkowa, agroturystyka</i>, – rozumie znaczenie turystyki dla rozwoju gospodarczego kraju, – zna miejsce turystyki w sektorze usług niematerialnych, – zna różne typy turystyki, – wymienia kryteria różnicujące typy turystyki, – potrafi ocenić gospodarcze znaczenie wybranego typu turystyki; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna i wyjaśnia korzyści płynące z promowania kultury polskiej w wyniku rozwoju turystyki, – proponuje rozwiązania zmierzające do rozwoju turystyki w Polsce, – zna i lokalizuje na mapie główne obiekty dziedzictwa kulturowego regionu i kraju, – potrafi ocenić poziom obsługi ruchu turystycznego w Polsce, – potrafi ocenić turystykę jako dziedzinę gospodarki, – potrafi porównać różne typy turystyki pod względem ich znaczenia dla gospodarki kraju;
	<p>Uwarunkowania turystyczne własnego regionu – opracowanie trasy turystycznej.</p>	<p>Specjalna strona WWW</p> <p>Mapy turystyczne, przewodniki, albumy. *</p> <p>Ścieżka regionalna: Promocja regionu w kraju i za granicą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna regiony turystyczne w Polsce oraz główne regiony i ośrodki turystyczne świata, – potrafi wskazać walory turystyczne wybranych regionów Polski i świata, – zna zasady planowania tras wycieczkowych, – zna konstrukcję podstawowego planu wycieczki jedno- i wielodniowej, – potrafi zaplanować trasę wycieczkową po własnej miejscowości lub okolicy. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wybrane regiony turystyczne Polski i świata, – proponuje nowe formy wykorzystania turystycznego własnego regionu, – potrafi opracować wycieczkowe trasy turystyczne na terenie kraju i własnego regionu.